

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำ
กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอร้อยเอ็ด
จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหาร
การใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัด
ร้อยเอ็ด สรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหาร
จัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก
อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษา พบว่า ในการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อ
การบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน)
ตำบลหนองพอก อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก
โดยเรียงค่าความพึงพอใจจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษา
ด้านการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน และด้านกิจกรรมอื่น ๆ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เขตบริการ

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่มีเขตบริการแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ต้องการให้มีการลอกคลองและมีการซ่อมแซมคลองส่งน้ำ รองลงมาคือ อยากให้ปรับปรุงประตูน้ำเปิด-ปิดที่ชำรุด รองลงมาคือ อยากให้ทำและปรับปรุงถนนคันคลองให้สามารถขนย้ายผลผลิตได้ดี และอยากให้มีการตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ น้อยที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมีประเด็นสำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายผล เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความพึงพอใจในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่า กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ได้บริหารงานตามนโยบายของกรมชลประทานและนโยบายของรัฐบาล ที่เน้นการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนิต เห่งยมสมบัติ (2549 : 11-13 ; อ้างอิงมาจาก มาสโลว์ Maslow. 1970 : 153-154) ได้อธิบายว่า ถ้าระดับชั้นของความต้องการของมนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด

เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ความต้องการ
 สิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของมนุษย์อาจจะซ้ำซ้อน ความต้องการอย่างหนึ่ง
 อาจจะยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจเกิดขึ้นได้ ความต้องการของมนุษย์
 มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางด้านร่างกาย
 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง และความต้องการทางด้านความรักและเป็น
 ส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งระดับความพึงพอใจข้างต้น และยังคงคล้องกับแนวคิดของ
 อ้อยทิพย์ กองสมบัติ (2538 : 7) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือ
 พอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และได้รับการตอบสนองตาม
 ความต้องการของเขาได้ ความพึงพอใจนั้น เป็นสภาวะจิตที่ปราศจากความเครียดทั้งนี้
 เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองทั้งหมด
 หรือบางส่วน ความเครียดก็จะลดลง ความพอใจที่จะเพิ่มขึ้นและถ้าหากความต้องการนั้น
 ไม่ได้ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดเช่นกัน

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของ
 กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอวิษณุ
 จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเขตรับบริการ ช่วงต้นคลอง และช่วงปลายคลอง ผลการศึกษา
 พบว่า เกษตรกรที่มีเขตรับบริการต่างกัน มีระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหาร
 จัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก
 อำเภอวิษณุ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็น
 รายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษา ด้านการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำ
 ชลประทาน และด้านกิจกรรมอื่น ๆ มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ 0.05
 กรณีเช่นนี้อาจเป็นเพราะเกิดจากเขตรับบริการและจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแตกต่างกัน
 การดำเนินกิจกรรมในบางโครงการของแต่ละตำแหน่งพื้นที่แปลงเพาะปลูกจึงมีจำนวนผู้
 ได้รับประโยชน์จากการบริหารงานของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC
 (สนามบิน) ได้ดำเนินการมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาลักษณ์
 ชัยอนันต์ (2540 : 17) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก
 ส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือ
 สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของ
 บุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใด ๆ นั้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจาก
 ระดับของความพึงพอใจที่ได้รับจากการแปรผล (ช่วงต้นคลอง = 4.20 , ช่วงปลายคลอง =
 4.29) ไม่พบความแตกต่าง

น่าจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรช่วงต้นคลองและปลายคลอง ได้รับบริการจากการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษาเท่าเทียมกัน มีการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและเครือข่าย มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกษตรกรช่วงต้นคลองและปลายคลองมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2522 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม กำลังความพยายามของสมาชิกองค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ถาวรวงศ์ (2549 : 91 – 92) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (หาดยาง) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และจำนวนที่ดินแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (หาดยาง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สำหรับผู้ใช้น้ำที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางพลวง : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 (หาดยาง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในหลายประเด็น โดยด้านการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 55 ราย เกษตรกรมองว่า ควรมีการลอกคลองและมีการซ่อมแซมคลองส่งน้ำ (32 ราย)มากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีการจัดระเบียบการส่งน้ำให้ทั่วถึงตั้งแต่ต้นคลองถึงปลายคลอง (10 ราย) ให้มีการแก้ไขระดับคลองส่งน้ำ เพราะว่าบางจุดน้ำล้นออกจากคลองก่อนจะถึงปลายคลอง (8 ราย) และต้องการเพิ่มท่อสูบน้ำ (5 ราย) ด้านการบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน จำนวน 10 ราย เกษตรกรมองว่า ควรมีการประชุมชี้แจงก่อนที่จะลงมือทำอะไร ๆ (9 ราย) มากที่สุด และอยากให้มีการตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ (1) และด้านกิจกรรมอื่น ๆ จำนวน 70 ราย เกษตรกรมองว่า ควรปรับปรุงประตูน้ำเปิด-ปิดที่ชำรุด (22 ราย) มีการทำและปรับปรุงถนนคันคลองให้สามารถขนย้ายผลผลิตได้ดี (19 ราย)

มีการตัดต้นไม้ที่ขึ้นตามคันคลองและคันพั้ง (17 ราย) และคลองส่งน้ำยังไม่ทั่วถึง (12 ราย) ซึ่งในส่วนนี้กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ได้ดำเนินการมาโดยตลอดเพียงแต่ยังไม่สามารถเพิ่มงบประมาณขึ้น เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับมีจำกัด ซึ่งในข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ในการดำเนินงานแต่ละด้านเป็นอย่างดี และมีความต้องการที่จะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความต้องการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการบริหารการใช้น้ำชลประทาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาร่วมกันระหว่างองค์กรของรัฐและเกษตรกรในพื้นที่แบบบูรณาการอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) ตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อสังเกตที่จะได้นำเสนอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ อันอาจเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือวางยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการน้ำในส่วนที่บกพร่องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรมีการบริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษาให้เท่าเทียมกัน บริหารองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและเครือข่าย มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง สม่ำเสมอตลอดไป ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่ม คือ

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรระหว่าง

สถานีสูบน้ำ เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรแต่ละสถานีมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปพัฒนาสถานีที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดเพื่อให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกันกับสถานีอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ภาพรวมการบริหารจัดการดีขึ้นและเท่าเทียมกันและทั่วถึง

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานคลอง MC (สนามบิน) กับกลุ่มบริหารการใช้น้ำกลุ่มอื่น ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของเกษตรกรที่อยู่ในเขตชลประทานฝายร้อยเอ็ดว่ามีการบริหารจัดการน้ำแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY